

2+1

IRODALMI ÉS FILMES VERSENY

(2017/2018)

Kedves Kollégák!

Köszönjük munkájukat és együttműködésüket! Reméljük, a versenyre kijelölt két olvasmány és a film kellemes, tartalmas élményt nyújtott, továbbá sikeres volt a tanítványokkal való együttműködés.

Kérjük,

- a javítást a javítókulcs alapján végezzék, figyelembe véve annak szempontjait és ajánlásait, rugalmasan alkalmazva azokat a versenyzők szövegeihez,
- a javításnál piros színű tollat használjanak,
- a jó megoldást pipával, a hiányzót hiányjellel jelöljék,
- fél pontot ne adjanak,
- az elért pontszámot feladatonként írják be a megfelelő négyzetbe, az összpontszámot tüntessék fel a feladatlap első oldalán.

Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem

1.a) A novellák mindenkori elbeszélője gyakran egyes szám első személyben beszél. Szerinted hol helyezkedik el ő az osztályközösség tanulmányi hierarchiájában (rangsorában)?

Valahol középen, talán egy fokkal inkább a gyengébbek felé.
(A helyes válasz 1 pont.)

1	
---	--

1.b) Mely novellák alapján gondolod ezt? Hogyan beszél ő a többi diákról, ami alapján így gondolod? Ha tudsz, említs nevet is, akihez viszonyítja magát!

Pl.:

- ❖ *Reggel hétkor* – Bauer arra utal, hogy mennyiségtanból rosszul áll, de jól tud saslengést csinálni.
- ❖ *A jó tanuló felel* – a narrátor Steinmannról úgy beszél, hogy látszik: az ő tudása és magabiztossága elérhetetlen az elbeszélő és az osztály átlagának számára. („*Vannak dolgok, amiket mi is tudunk, de ahogy Steinmann tudja, az a biztos, az az egyedüli helyes, az az Abszolút.*”)
- ❖ *Magyarázom a bizonyítványom* – a beszélő fiú a bizonyítványa gyenge jegyeit magyarázza a szüleinek.
- ❖ *Lógok a szeren* – az elbeszélő utal a saját gyenge fizikai adottságaira, képességeire, de azt mondja: franciából és algebrából jobb, mint az osztály élsportolói.

(Legalább két cím említése és a többi diákhoz való viszonyítás jellemzése elvárt a maximális 3 ponthoz. A viszony jellemzésénél fontos, hogy a versenyző megfogalmazza, hogy a mindenkori elbeszélő valamilyen szempontból elégedetlen magával. Ha ezen szempontok közül valami hiányosan kifejtett: 0-1-2 pont.)

3	
---	--

1.c) A novellák elbeszélője többször is elképzeli magában jövőbeli lehetőségeket, eseményeket az életében (pl. *Kísérletezem*, *Lógok a szeren*, *Hazudok*). Milyen vágyai vannak? Sorolj fel néhányat! Milyen személyiséget mutatnak ezek a vágyak?

Arról álmodozik, hogy a jövőben rendkívül sikeres lesz, és bebizonyítja végre a világnak a kiválóságát.

Ezek a sikerek lehetnek diákkori tudományos kísérletek, amikben az iskolában tanultakat otthon egyedül is bebizonyítja (*Kísérletezem*). Lehetnek vágyálmok arról, hogy egy napon (esetleg majd felnőttként) francia nyelven fog előadni a legnehezebb filozófiai kérdésekről, vagy Magyarország sikeres miniszterelnöke lesz, vagy az akadémia előadója, vagy híres drámaíró, de mindezek mellett majd elképesztő sportgyakorlatokat is képes lesz bemutatni. (*Lógok a szeren*) Szívesen hazudik olyasmit, hogy egy előkelő és rendkívül modern lakásban él a családja, hogy van kastélyuk is, hogy képes a Marson élő hangyák csatáit figyelni, vagy hogy az apja hihetetlen erejű és politikai befolyású ember (*Hazudok*).

Ezek a vágyálmok azt mutatják, hogy a mindenkori elbeszélő gyerek többre vágyik, mint amire épp képes – szeretne több sikert, figyelmet, ámulatot, elismerést bezsebelni, mint amennyit eddig tudott, hogy nagyon szeretne ezekkel mintegy visszavágni a világnak, amely a jelenben nem értékeli őt eléggé.

(Legalább két vágykép megnevezése 2 pont, a személyiség jellemzése a vágyak által 2 pont. Hiányosan vagy pontatlanul megfogalmazott válasz 0-1-2-3 pont.)

4	
---	--

2.) Az alábbi illusztráció a kötet egyik kiadásában szerepel, és Fröhlich tanár urat mutatja feleltetés közben. Mutasd be, hogy a rajz hogyan fejezi ki a tanár viszonyát a diákokhoz, a feleltetés eseményéhez!

Pl.:

A tanár hátradőlve ül.

A lábát keresztben felteszi a másik lábára.

A szeme csuka van.

A kezeivel a kabátjába kapaszkodik.

Az arckifejezése zárkózott, megvető.

(4 jó észrevétel 4 pont – észrevételenként 1 pont.)

4	
---	--

3.) Miért szerepel több novellában is nagy kezdőbetűvel az *Osztály* kifejezés? Milyen jelentést társít a fogalomhoz, ha itt a tulajdonnevek helyesírását követi?

A közösséghez tartozó diákok számára ez az osztály egy teljesen egyedi, sajátos személyiséggel, tulajdonságokkal rendelkező csoport, egy közös élményeket adó, ismerős közösség, amely zárt egységet képez, egyfajta „mi”.

(Lényegileg helyes megállapítás: 1 pont.)

1	
---	--

4.) Javíts dolgozatot! (Az akkori háromnegyed a mai kettes és hármas közötti eredményű dolgozatnak felelt meg.)

Magyar dolgozat – Háromnegyedes dolgozat *Petőfi lírai költészete*

(...) Míg Petőfinél olyan szépen domborodik ki a naiv, népies hang, addig Arany Jánosnál a népies hang háttérbe szorul, és helyét a nyelvzsépség foglalja el, amely különben Petőfi gyönyörű költeményeiben is föllelhető. (...)

Költeményeiben az aranykalászos, gyönyörű nagy magyar Alföldet látjuk megénekelve, melyet nála kívül senki oly szépen jellemezni nem volt képes, mint ahogy maga is írja gyönyörű költeményében, mely így kezdődik: "Szép vagy Alföld, legalább nekem szép..."

Mindazonáltal Petőfi nemcsak az Alföldet bírta jellemezni, de azonban a Tiszát is és a "jó öreg kocsmáros"-t, aki alatt saját atyja értendő.

Egy másik költeményében még inkább kidomborította az egyszerűséget, midőn a juhász oly számaron megy, melynek alacsonysága következtében a juhász lába a földig ér. Egyszer csak hallja, hogy haldoklik a juhász babája, s hazasiet azonnal, hogy még életben találja, de azonban csak halottat talál. Elkeseredésében mi telhetett a juhásztól, tehát botjával nagyot üt a szamár fejére. Mily csodaszépen látjuk itt ugyebár az egyszerűséget, mellyel a juhász a szamár fejére üt elkeseredésében!..."

Töltsd ki a táblázatot! Keress olyan idézeteket a szövegből, amelyek megfelelnek az első oszlopban megadott javítási szempontoknak! Egy helyre több dolgot is beírhatasz.

A dolgozat gyengeségei:	Idézet vagy utalás a szöveg egyes részeire
Eltérés a dolgozatnak a címben szereplő témájától	<i>„Míg Petőfinél olyan szépen domborodik ki a naiv, népies hang, addig Arany Jánosnál a népies hang háttérbe szorul, és helyét a nyelvszépség foglalja el, amely különben Petőfi gyönyörű költeményeiben is föllelhető.”</i>
Műelemzés helyett szószaporító mellébeszélés	<i>A Megy a juhász számaron c. vers eseményeinek részletes ismertetése.</i>
A stílus, a nyelvi megformálás ügyetlensége	<ul style="list-style-type: none"> ❖ pl. szóismétlés: <i>gyönyörű</i> az 1-2. bekezdésben ❖ <i>„de azonban a Tiszát is és a jó öreg kocsmáros”-t</i> ❖ <i>„a juhász oly számaron megy, melynek alacsonyysága következtében a juhász lába a földig ér. Egyszer csak hallja, hogy haldoklik a juhász babája, s hazasiet azonnal, hogy még életben találja, de azonban csak halottat talál. Elkéseredésében mi telhetett a juhásztól, tehát botjával nagyot üt a szamár fejére.”</i>

(Soronként 2-2-2 pont a helyes észrevételekért. A stílusra vonatkozó válasznál elég a fentiek közül egy dolgot megneveznie.)

6	
----------	--

5.) A *Hazudok* c. novellában a főhős sok hazugságot mond a barátjának a családjáról, az otthonáról, illetve a Marson hadakozó hangyákról. Az utolsó mondat szerint: *„Így lettem íróvá.”*

Értelmezd ezt az utolsó mondatot! Miért lehetett az íróvá válás előzménye ez a gyerekkori emlék? Milyennek mutatja az író munkáját, gondolkodását, ha az ilyen jellegű hazugság a hozzá vezető út?

Az író kitalál dolgokat, fantasztikus világokba kalauzol, amik a hétköznapi ember számára csodálatosnak tűnnek, sikeresen elhitet velünk meg sem történt eseményeket, a bölcsesség forrásaként jelenik meg, pedig amikről mesél, csak a képzelet szüleményei.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
----------	--

6.) Olvasd el az alábbi idézetet!

„Hát idehallgass, édes Büchnerkém, milyen marhaságot álmodtam - és most boldog vagyok, hogy csak álmodtam. Azt álmodtam, hogy én nem vagyok már tizenhat éves, hanem sok év telik-múlik és tudod, és sok zavaros és zagyva dolog jön, egészen másképpen, mint ahogy én most elképzelem. (...) És amint ott ültem a kávéházban, esett az eső, és minden szomorú volt - ekkor én egyszerre eltűnődtem álomban, és azt gondoltam, hogy ez mégiscsak lehetetlen, hogy én már huszonhét éves vagyok, és minden így megy (...).

Szóval jól átgondoltam mindent, és világosan rájöttem, hogy én most nyilván csak álmodom, és méghozzá nem valami szép és dicsőséges álmot, hanem egy elég kellemetlen és tökéletlen álmot, és hogy a legokosabb, amit tehetek, ha erőlködöm és fölbredek, és átnézem a mértant, és bejövök az osztályba. Az esős ablaküveghez szoritottam a fejem, és erősen elhatároztam, hogy most felébredek és egészen más szemmel nézem majd azt az igazi életemet, a középiskolában. Nem látom olyan keservesnek és fárasztónak és nyomasztónak; hanem figyelni fogom benne mindazt, ami benne kedély és humor és emlék és szép fiatalság: amit innen, ebből a távolságból olyan tisztán látok már”

6.a) Milyen felismerés születik meg a *Bevezető* narrátorában az iskolás évekkkel kapcsolatban?

- ❖ Hogy utólag visszanézve sokkal igazibb, intenzívebb életet, élményeket, érzelmeket adtak, mint amiket felnőttként meg lehet élni.
- ❖ Hogy sokkal több volt bennük az öröm és a vidámság, mint amennyit akkor megláttak benne.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
---	--

6.b) Miért csak évekkel később születik meg ez a felismerés?

- ❖ Mert akkor a mindennapos küzdelmek elhomályosították az iskolai élet értékeit.
- ❖ Mert diákként a felnőttkor a szabadság és az izgalmas lehetőségek tárházának tűnik, ám felnőttként kiderül, hogy ez nem így van.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
---	--

Kosztolányi Dezső: Aranysárkány

1.) Mutasd be az alábbi tanárokat! Milyen egyéniségek? Milyen a diákokkal való kapcsolatuk? Írj mindegyikről két-három mondatot!

A tanár neve	Egyéniségük, a diákokkal való kapcsolatuk
Novák Antal	Novákot a tanítványai tisztelik, félnek is tőle (pl. ő nem kiabál, mégis elhallgatnak a jöttére az elején a sárkányeregetéskor). Haladó pedagógiai elvei vannak, próbál barátkozni a diákokkal az iskolán kívül is (pl. teadélutánokon tesz erre kísérletet), de nem „cimboráskodik” velük: szigorú, de kedves. A diákok előtt mindig uralkodik magán, higgadt és méltóságteljes tud maradni, de azért a tanítványai „jópofának”, kissé nevetségesnek tartják. Tóth Béla és Főris Ferenc között van a szigor skáláján.
Főris Ferenc	Főris a diákokat ellenfélnek tekinti, akiket erővel vagy akár erőszakkal kell legyőzni. Szerinte rossz nevelő, aki nem tart vasfegyelmet. Nem hisz a modern, liberális pedagógiai elvekben, csak a megfélemlítésben. Ennek ellenére kisebb a tekintélye a diákok előtt, mint Nováknak, és őt is megverték már az előző tanévben.
Tóth Béla	Tóth Béla idős, beteg tanár, akinek nincs semmi tekintélye a tanítványai előtt. A diákok állandóan ugratják, kinevetik, durva diákesínyeket megengednek magunka vele szemben – népszerűsége is ebből fakad. Tóth betegsége és öregsége miatt már alig tanít – rengeteget késik az óráiról.

(A fentiekkel nagyjából egybevágó válasz soronként 2-2-2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz soronként 0-1 pont.)

6	
---	--

2.) Az alábbi kérdések Novák Antal és a lánya, Hilda viszonyára vonatkoznak.

2.a) Olvasd el az alábbi idézetet!

„A leány könnyei omoltak, folyt a lelki nagymosás, anélkül hogy megváltozott volna furcsa, áthatolhatatlan arca. Novák figyelte. Mennyire másképp sirt a fiú a kertben, ki a sírással mindent lemosott. Itt csak a fényes szemeket látta, melyek üveggolyókként meredtek rá, a vizet, a sós vizet, mely lefolyik az állán. Füle is csak egy üres tölcsérnek tetszett, melybe behullanak szavai, aztán kipotyognak belőle, valahová, a jó Isten tudja, hogy hová. Nem is beszélt többet.”

Milyennek mutatja Novák és a lánya, Hilda kapcsolatát ez a részlet? Milyennek látja, érzi Novák a lányát, a lányával való kapcsolatát?

Novák számára Hilda kiismerhetetlennek és megközelíthetetlennek tűnik, aki nem őszinte hozzá. Úgy érzi, Hilda hideg fejjel színészkedik előtte, és ő is idegennek érzi ezt a lányt, akihez képest például a tanítványával, Csajkás Tiborral közelebb kerültek egymáshoz ebben a konfliktushelyzetben. Novák úgy érzi, nincs semmi hatása a lányára, felesleges minden próbálkozása – néha fel is adja, hogy küzdjön érte.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 3 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1-2 pont.)

3	
---	--

2.b) Milyen szóképek/költői képek fejezik ki ezt az érzést, viszonyt? A példának megfelelően gyűjts ki a szövegből három, Hildával kapcsolatos szóképet! Írd melléjük a jelentésüket is!

szókép	jelentése
<i>a fényes szemek üveggolyókként meredtek rá</i>	élettelen tárgyaknak tűnnek a szemek
<i>könnyei omoltak</i>	nagyon erősen sírt
<i>lelki nagymosás</i>	sírás által való megtisztulás
<i>a sírással mindent lemosott</i>	a sírással megtisztította a lelkét a bűntől
<i>sós víz, mely lefolyik az állán</i>	valódi megbánás nélküli könnyek
<i>üres tölcser a füle</i>	nem hallja meg, bármit mond is neki az apja
<i>(Novák) szavai behullanak az üres tölcserbe, azaz a lány fülébe, aztán kipotyognak belőle</i>	hiába beszél hozzá, semmilyen hatással nincs a lányra

(Bármely három jó válasz soronként 1-1-1 pont. Az 1 pont csak a sor mindkét cellájának helyes kitöltéséért jár.)

3	
----------	--

2.c) Miért tagadja ki Novák Antal a lányát? Milyen titokra derül fény Hilda szökése után?

Hilda gyermeket várt.

(A tény megnevezése 1 pont, ennek hiánya esetén 0 pont.)

1	
----------	--

2.d) A csillagokat figyelve Novák Antal és Hilda között az alábbi párbeszéd hangzik el:

„ - *Mégis jó volna egyszer odaröpülni – mondta Hilda.*

- *Minek? Jobb nekünk itt lenni, a földön – válaszolta az apja.*”

Hogyan jellemzi ez a két megszólalás Novák Antal és Hilda eltérő lelki alkatát, vágyait?

Hilda elvagyódik valami elérhetetlen, ismeretlen dolog felé, ami izgalmasnak, magasabb rendűnek tűnik, míg Novák harmóniában van a valósággal, a kézzelfogható dolgok, racionális gondolatok is értékesnek tűnnek a szemében.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 1 vagy 0 pont.)

2	
----------	--

3.) Milyen jelekből látszik, hogy Liszner Vilmos a tett elkövetése előtt sem elég elszánt, utána pedig nincs meggyőződve teljesen arról, hogy Novák Antal megverése helyes cselekedet volt?

Egyedül nem tenne semmit, szüksége van a Próféta (Farkas Cézár) és Czeke Béla állandó támogatására, bujtogatására. A tett után undorodik az egésztől, később pedig lelkiismeret-furdalása van. („*Ezt érezte: - Az embereket nem lehet megütni, mert mindnyájan rokonaink, testvéreink, s az öregebbek kicsit olyanok, mint az apáink.*”)

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
----------	--

4.) Novák Antal a verés után képzeletben elégtételt kap Lisznertől. Milyen elégtételről álmodozik?

Arról, hogy Liszner Vili bűnbánóan megalázkodik majd előtte az apja, Liszner Kálmán jelenlétében, ő viszont majd hűvösen elutasítja ezt a próbálkozást.

(1 pont, ha a válasz utal valahogy Lisznerék megalázkodására, bocsánatkérésére.)

1	
---	--

5.) A regényben idővel jelképpé válik a címben is szereplő **aranysárkány**. Szerinted mit jelképezhet? Az alábbi idézet segít abban, hogy megfogalmazd, milyen érzéseket, gondolatokat társítanak évek múltán a tárgyhoz, és hogy ennek a felidézése hogyan tudja az aranysárkányt jelképes tárggyá tenni.

„- Emlékszel? Mekkora sárkány volt. Milyen hatalmas, gyönyörű sárkány. Hogy röpült. Emlékszel?

- Aranyosra festették a harmadikosok.

- Azok, a harmadikosok. Három méter hosszú volt a szárnya - mondta Tibor, lehunyva szemét. - Az aranysárkány. Maradj, maradj. Emlékszel? Mi lett vele. Vajon megvan-e még?

- Alig hiszem - szólt Bandi álmosan, és itta az utolsó pohár édeset. - Az ilyen papírból van. Egy nyár, két nyár és vége. Hamar elrongyolódik.”

Pl.: Az aranysárkány a fiatalság, a remények, az álmok, a felszabadult boldogság jelképe. A diákok együtt röptetik a regény elején, lelkesíti őket a magasba szálló, aranyszínűre festett, mesés tárgy, amire a tanárok mint idősebbek vagy elnézéssel, vagy érdeklődéssel vagy dühös indulattal néznek.

A regény végén kiderül, hogy az osztály tagjai hétköznapi, néha szürke, szomorkás életet élnek, korábbi álmaik nem feltétlenül váltak valóra. Mintha a sárkány ezeket a fiatalkori magasröptű, csalfa, ragyogó álmokat testesítené meg, amelyek gyenge anyagból vannak, így hamar tönkremennek.

(Minden helyes – akár a fentiekől eltérő – értelmezés pontozható, ha a versenyző meggyőzően érvel. Adható pontok: 0-1-2-3-4 pont.)

4	
---	--

Holt költők társasága

1.) Mr. Keating egy idézetet olvastat fel az első órán, ami így hangzik:

„Szakajtsd a rózsá bimbáját,
Élvezd, amit a perc ad,
A virág ma mosolyog reád,
Holnap már holtta hervad.”

Mr. Keating az versidézettel értelmezve használja a „*Carpe diem!*” azaz: „*Élj a mánap!*” mondást. Miért kapcsolható össze a versrészlet és a latin mondás? Hogyan jelenik meg a *Carpe diem!* gondolata a versben?

Az élet és az életben megélhető öröm mulandó, csak pillanatnyi, mint a rózsabimbó üdesége, ezért minden szépséget észre kell venni és meg kell ragadni az életben, hogy ne maradjunk le az örömek megéléséről. A fiatalság illékonyaságára is utal – az élet gyorsan elmúlik, egy napnak tűnik csak a boldog fiatalság időszaka.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 3 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1-2 pont.)

3	
---	--

2.) A filmben Neil Perry és Knox Overstreet is biztatja magát a *Carpe diem!* mondattal, mikor bátorságot szeretnének gyűjteni valami számukra fontos, az addigi életükhöz képest bátorságot igénylő tethöz. Melyikük számára milyen lépéshez kell ez a biztatás?

Neil Perry a színjátszó csoportba való jelentkezéséhez merít ebből biztatást, Knox Overstreet pedig a Chris meghódítására tett kísérleteihez.

(Mindkét elem megemlézése 2 pont, egy elem megemlézése 1 pont.)

2	
---	--

3.) Miért tűnik Mr. Keating számára elfogadhatatlannak az irodalomtankönyv szemlélete? Miben tér el Mr. Keating véleménye a művészet értékéről, céljáról, hatásáról?

Az irodalomkönyv egy matematikai grafikonon illusztrálja, hogy a forma és a tartalom alapján mennyire értékes egy-egy vers. Mr. Keating ehelyett az érzelmek, a gondolkodás és az egyéniség felszabadulásának eszközeként tekint az irodalomra, ami nem számszerűsíthető, értékessége sem mérhető így.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
---	--

4.) Milyen többletjelentést kap Mr. Keating megszólítása az idézettel: „*Ó, Kapitány, Kapitányom!*” Miért illik ez a megnevezés Mr. Keatingre?

Egy kapitány a hajó irányítója, vezetője, de lehet akár hadvezér is. Mr. Keating a fiúk számára mutatja az utat, felettük áll, ők mégis a sajátjuknak érzik, személyes a viszonyuk hozzá.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
---	--

5.) Az iskolavezetés és Neil szülei szerint Mr. Keatingnek szerepe volt abban, hogy Neil megölte magát. Szerinted volt-e tényleg hatása Mr. Keatingnek Neil tetteire?

Magára a tette semmiképp sem buzdította soha, sőt arra akarta rávenni, hogy merjen őszintén beszélni az apjával, győzze őt meg a maga igazáról. Mr. Keatingnek annyi szerepe lehet a tragikus eseményben, hogy Neil az ő hatására lázadt fel az apai szigor ellen, megpróbált a saját vágyai után menni, s a szabadabb gondolkodás és élet után elviselhetetlen börtönnek tűnt az apja által megtervezett szigorú jövő.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
---	--

6.) Miért válik olyan fontossá a *Holt költők társasága* a fiúk számára? Mit találnak meg benne, ami értékes a számukra?

Leginkább lázadás ez a rengeteg iskolai szabály ellen, amik nyomasztó korlátokként jelennek meg a mindennapjaikban, a titkos társaság tehát a szabadság felszabadító élményét adja. Másrészt tetszik nekik az is, hogy kicsit olyanná válhatnak, mint amilyen Mr. Keating volt egykor – a tanár nagyon tetszik nekik, hatással van rájuk, így szívesen teszik azt, amit annak idején ő is.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
---	--

7.) Az *asztalra felállás* motívuma kétszer is megjelenik a filmben. Nevezd meg, milyen alkalmakkor történik meg! Mikor milyen jelképes jelentések kapcsolódnak hozzá?

Először Mr. Keating kéri meg az osztályt, hogy vizsgáljanak meg mindig mindent más szemszögből is, hogy lássák: a dolgok sosem egyértelműek, még ha biztosan annak is tűnnek – ennek illusztrálásául mindenkinek fel kell állnia egy pillanatra a tanári asztal tetejére.

Másodjára a történet végén Todd Anderson lép fel a padra, majd sokan követik az osztályból a példáját, így akarják kimutatni Mr. Keating iránti tiszteletüket, együttérzésüket.

(Mindkét eset megnevezése 2 pont, csak az egyik megnevezése 1 pont.)

4	
---	--

8.a) Mi a közös Neilben és szobatársában, Todd Andersonban a szülőkkel való viszony tekintetében? Miért érzik át egymás helyzetét? A válaszodban térj ki mindkét fiú helyzetére!

Mindkét fiú úgy érzi, hogy a szülei nem értik meg őket, nem figyelnek rájuk eléggé, nem őket látják, hanem egy nekik tetsző ideált akarnak faragni belőlük. Neil egyedüli gyerek, szegény szülei sokat nélkülöztek a tandíjért, így elvárják, hogy Neil a tanulásból biztos jövőt építsen magának. Todd a bátyja árnyékában él, aki évfolyamelső volt, és akinek a teljesítményét nyomasztó módon várja el és kéri számon Toddon újra és újra a külvilág.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 3 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1-2 pont.)

3	
---	--

8.b) Említs meg egy jelenetet, amelyben Neil át tudja segíteni Toddot a szüleiben való csalódás élményén!

Együtt dobják a folyóba Todd születésnap ajándékát, az írókészetet, amit már másodjára kapott a szüleitől, és ami már elsőre sem tetszett neki.

(A konkrét eset megnevezése 1 pont.)

1	
----------	--

9.) Mit mutat meg az, hogy a film végén pont Todd Anderson szólal fel az osztályból? Milyen változást mutat ez Todd addig megismert személyiségéhez képest?

Bátrabb lett, végre meg mert szólalni a közösség előtt is, ráadásul egy olyan helyzetben, amikor még a merészebbek, vagányabbak sem mertek feltétlenül kiállni.

(A fentivel nagyjából egybevágó válasz 2 pont, pontatlanul vagy hiányosan kifejtett válasz 0-1 pont.)

2	
----------	--

Fogalmazás

Mindhárom műalkotásban megfigyelhetjük, hogy milyen nagy hatással lehetnek tanárok a diákjaik mindennapjaira, jövőjére, gondolkodására. Eltérő korok eltérő módon viszonyulnak a diákok és a tanárok kapcsolatához.

Írj fogalmazást, aminek témája az iskola és a tanárok hatása a diákokra! Fogalmazásodban térj ki mindhárom műre, illetve arra is, hogyan változott mostanra a tanár-diák viszony!

Adj címet fogalmazásodnak! Ügyelj a stílusra és a helyesírásra! A fogalmazás lehetőleg ne haladj meg a pontozott sorokkal kijelölt terjedelmet.

Mindhárom műben megfigyelhetjük, hogy milyen nagy hatással lehetnek a tanárok a diákjaik mindennapjaira, jövőjére, gondolkodására. A művek közös vonása, hogy egy a maitól erősen eltérő iskolaképet mutatnak be: korábbi korok pedagógiai elvárásai szerinti iskolát és tanár-diák viszonyt, ahol a tekintélyelvűség, a távolságtartás és a szigor jóval nagyobb terepet kap, mint egy mai iskolában.

A *Tanár úr kérem* c. kötetben a diákok számára a tanárok rideg, félelmetes, távolságtartó emberek, akiktől folyamatosan rettegni kell. A tanárokat nem is nagyon látjuk más helyzetben, mint a számonkérés vagy az értékelés iskolai helyzetében, így azt sem láthatjuk, hogy hogyan tanítanak, magyaráznak, magukkal tudják-e ragadni hallgatóikat, tudnak-e pozitív hatással lenni a diákok gondolkodásmódjára, vannak-e legalább szerethető gyengeségeik. Harmonikus tanár-diák viszony csak a „jótanuló” Steinmann esetében jelenik meg, ott viszont visszatetszést kelt, hogy a tanár elismerése az osztály többi tagja számára elérhetetlen.

Az *Aranysárkányban* ábrázolt világban is vannak ez előzőhöz hasonló vonások: a tanárok többnyire félelmet keltenek, ám Novák esetében láthatunk a tanártól órai magyarázatot, órára készülést, a tanítványain való gondolkodást, pedagógiai és emberi dilemmákat, másrészt a diákok közül van, aki szerette vagy tisztelte Novákot (pl. Glück Laci, Csajkás Tibor), így már nem annyira egysíkú ez a viszony, mint Karinthy kötetében. A diákok is árnyaltabbak, nem csak komikus vagy naiv viszonyuk van a tanuláshoz, mint a *Tanár úr kéremben*.

A *Holt költők társasága* mutat egyedül olyan tanáregyéniséget Mr. Keating személyében, aki a mai ideálba is beleillik – ő a diákokkal közvetlen, figyelmes, szeretetteljes, a tekintély helyett az egyéniség erejét használó tanár, akinek fontosabb az önálló gondolkodásra nevelés, mint az értelmetlen magolás, és aki nemcsak tanítványai irodalmi ismereteit tudja bővíteni, hanem a személyiségfejlődésükre is pozitív hatással van. A diákjai megnyílnak előtte, van, aki bizalmasabb vele, mint a saját szüleivel. Nyomasztó, hogy a film világában mind az iskola, mind a szülők elutasítják ezt a fajta pedagógiát, és egy jóval szárazabb, szigorúbb, szinte embertelen oktatás pártjára állnak.

Manapság az iskola szabadabb közeg: mind a tanár-diák kapcsolat, mind a helyes viselkedés kötetlenebb formájú, gyerekközpontúbb, ahol fontos cél lenne kreatív gondolkodás fejlesztése.

(A pontozáskor figyelembe veendő a lényegi meglátások megléte, a szellemes és kifejező cím, a témataratás, a szerkezet arányossága, a megfelelő stílus, nyelvhelyesség és helyesírás. Mindezeket összegezve a „közepes” szintű fogalmazás 15 pontos, a „jó” 23, a „kifogástalan” 30 – köztes pontszám a javító tanár belátása szerint adható.)